

FELIP PARELLADA. DOS MESTRES DE CAPELLA DE LA SEU DE GIRONA AMB EL MATEIX NOM

FRANCESCA ROIG I GALCERAN

Institut d'Estudis Penedesencs

RESUM

El nom de Felip Parellada figura en les relacions de mestres de capella que exerciren a la catedral de Girona en el segle XVII com a titular del càrrec entre 1664 i 1682. Un estudi sobre els mestres de capella de les parròquies de Sant Antoni Abat de Vilanova i de Santa Maria de la Geltrú ens ha portat a constatar que, de fet, els titulars del magisteri de la seu gironina amb aquest nom van ser dos: Felip Parellada Alegret (Vilanova i la Geltrú, 1628 - Girona, 1669), que va exercir entre 1661 i 1669, i Felip Parellada Mata, el seu fill (Vilanova i la Geltrú, 1653 - Banyoles, 1704), que el va substituir en el càrrec fins a l'any 1682. Amb aquest article volem desfer l'equívoc i posar a l'abast les dades biogràfiques que hem pogut recollir d'aquests dos mestres de capella.

PARAULES CLAU: Felip Parellada Alegret (1628-1669), Felip Parellada Mata (1653-1704), mestre de capella, Girona, Vilanova i la Geltrú, Banyoles, masia Parellada, Masia Cabanyes.

FELIP PARELLADA. TWO CHAPEL MASTERS OF GIRONA CATHEDRAL WITH THE SAME NAME

ABSTRACT

The name Felip Parellada appears in the lists of 17th-century chapel masters of Girona Cathedral as the holder of this position between 1664 and 1682. However, a study of the chapel masters of the parish churches of Sant Antoni Abat in Vilanova and of Santa Maria in La Geltrú has allowed us to verify that there were in fact two people of this name who acted as chapel masters of Girona Cathedral: Felip Parellada Alegret (Vilanova i la Geltrú, 1628-Girona, 1669), who held this position between 1661 and 1669, and Felip Parellada Mata, the former's son (Vilanova i la Geltrú, 1653-Banyoles, 1704), who took

over his father's position until 1682. This paper clears up this misunderstanding and presents the biographical data which we have compiled on these two figures.

KEYWORDS: Felip Parellada Alegret (1628-1669), Felip Parellada Mata (1653-1704), chapel master, Girona, Vilanova i la Geltrú, Banyoles, masia Parellada, Masia Cabanyes.

La ciutat de Vilanova i la Geltrú està formada, tal com el seu nom indica, per la unió de dos antics nuclis nascuts a redós de les esglésies de Sant Antoni Abat de Vilanova i de Santa Maria de la Geltrú, separats només per la llera d'un torrent i units per un pont que el travessava. Malgrat la unió administrativa, cada una de les dues parròquies va desenvolupar la seva pròpia història, amb els seus preveres, junta d'obra, festes patronals, confraries..., i també amb els seus organistes, mestres de capella, cobla, músics i cantors. I ha estat l'estudi d'aquesta part musical que m'ha portat a constatar un equívoc en la cronologia dels mestres de capella de la catedral de Girona a la segona meitat del segle XVII —almenys en els treballs que he consultat— i que amb aquest article voldria clarificar.

En diversos estudis sobre els mestres de capella de la seu gironina trobem el nom de Felip Parellada com a titular del càrrec entre 1664 i 1682, quan, de fet, es tracta de dos mestres diferents: Felip Parellada Alegret, que va exercir entre 1661 i 1669, i Felip Parellada Mata, el seu fill, que el va substituir fins a l'any 1682, ambdós provinents de Vilanova i la Geltrú.

En el segle XVI ja consta la titularitat de la família Parellada com a propietària d'un mas amb vinyes i conreus, conegut com el mas Parellada (avui transformat en Masia Cabanyes). Felip Parellada Alegret va néixer en aquest mas familiar, aleshores pertanyent a la demarcació parroquial de la Geltrú, on va ser batejat el dia 30 de novembre de 1628.¹ Era l'únic fill mascle de Felip Parellada i Caterina Alegret, i com a tal en fou l'hereu. Desconeixem quines varen ser les fonts d'estudis musicals de Felip Parellada Alegret i tampoc tenim constància de cap activitat per part seva com a organista en les parròquies locals, ni a Vilanova ni a la Geltrú. Tanmateix, a partir de 1653, data de la mort de l'organista vilanoví Jaume Martí Gual, en el marc d'una epidèmia de pesta, no descartem la possibilitat que en algun moment hagués estat organista i mestre de capella de la parròquia de Sant Antoni Abat.²

La manca de documentació referida als matrimonis de la parròquia de la Geltrú de la primera meitat del segle XVII no ens ha permès saber la data del seu casament amb Maria Mata Llanussa, tot i que la suposem al voltant de 1650, ja que el primer fill, de nom Gabriel, com l'avi matern, nasqué el mes de novembre de 1651.³ Desconeixem, també, les circumstàncies que el van portar a ocupar el càrrec de mestre de capella a la seu de la ciutat de Girona, mentre la seva hisenda quedava a càrrec dels masovers.

1. Arxiu Parroquial de Santa Maria de la Geltrú (APSM): «Llibre de baptismes», núm. 2, f. 87.

2. Entre 1653 i fins a la contractació del prevere Jaume Vidal, el 1664, són uns anys confosos pel que fa a organistes i mestres de capella a la parroquial vilanovina.

3. APSM: «Llibre de baptismes», núm. 2, f. 246.

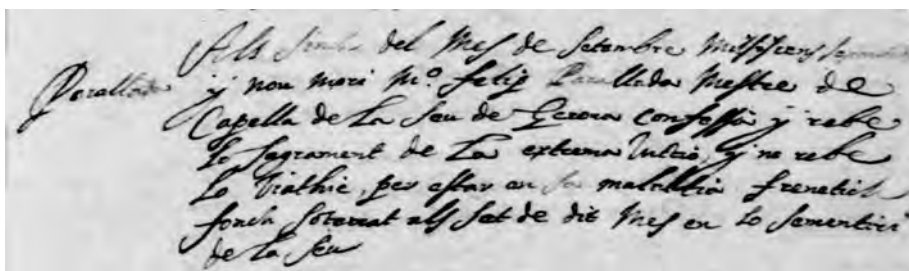

FIGURA 1. Registre de la defunció de Felip Parellada Alegret (Arxiu Diocesà de Girona).

Tanmateix, l'any 1661 ja exercia les funcions musicals a la catedral gironina, segons consta en el registre de baptisme de Joan Parellada Mata, el dia 7 de març d'aquell any: «Fill de Felip Parellada, mestre de Capella de la Seu de Girona y Maria, habitant en casa de Gabriel Mata, pagès de Vilanova.»⁴ Era el sisè fill. Aquest registre de baptisme ens dóna notícia de la situació musical del moment de Felip Parellada, és a dir, estava exercint de mestre de capella a la seu o catedral de Girona. Segurament la seva muller els primers temps no el va acompanyar, sinó que va romandre a Vilanova, on va donar a llum el seu fill mentre residia a casa dels seus pares. Després, tota la família es va instal·lar a la ciutat de Girona, d'entrada a la demarcació parroquial de Sant Feliu. En els llibres sacramentals d'aquesta parròquia trobem el naixement de la seva filla Narcisa, el 1663; el naixement del seu fill Francisco, el 1666, i l'òbit d'aquest, el 1667.

Després, es van traslladar a prop de la catedral, ja que és en els registres de la seu on consten els naixements dels darrers dos fills: Orosia, el 1668, i Jaume, el mes d'octubre de 1669. Aquest darrer fill va ser pòstum, ja que Felip Parellada Alegret havia mort un mes abans, el 5 de setembre de 1669. En el registre de l'òbit diu: «[...] morí m.º Felip Parellada, Mestre de Capella de la Seu de Girona, confessat y rebé lo sagrament de la extrema Unció y no rebé lo Viathic per estar en sa malaltia frenetic. Fonc soterrat als set de dit mes de setembre en lo sementiri de la Seu».⁵ La seva vídua, Maria Mata Llanussa, es va quedar amb els seus fills a la ciutat de Girona, on va morir el dia 9 d'agost de 1679 i va ser enterrada en el mateix cementiri que el seu marit.⁶ Però abans, dues filles anomenades Maria i Caterina havien retornat a Vilanova per contraure matrimoni, i en ambdós registres de desposori es detalla que el pare ja havia traspassat: el de l'any 1672, diu: «mestre de cant de la ciutat de Girona, difunt», mentre que en

4. Arxiu Parroquial de Sant Antoni Abat de Vilanova (APSA): «Llibre de baptismes», núm. 3, f. 93. Volem fer notar que hi ha diversos estudis sobre els organistes i mestres de capella de la seu de Girona que donen com a data de presa de possessió d'aquests càrrecs, per part de Felip Parellada, l'any 1664, mentre que aquest registre de baptisme ens avança tres anys l'inici d'aquestes funcions.

5. Arxiu Diocesà de Girona: «Llibre d'òbits de la catedral», f. 101.

6. Arxiu Diocesà de Girona: «Llibre d'òbits de la catedral», f. 137v: «Vidua dexada de Felip Parellada, Mestre de Capella de la Seu. Estava en la casa de la torre Gironella».

el de 1675 llegim: «lo dia de son óbit Mestre de Capella de la Sta. Iglesia de Girona».⁷

Les funcions de mestre de capella de la seu gironina les continuà el seu fill Felip, que aleshores tenia només setze anys, ja que havia estat batejat a la parròquia de Santa Maria de la Geltrú el 18 de gener de 1653.⁸

El dia 23 de gener de 1682, Felip Parellada Mata va presentar la seva renúncia en aquella seu, i es va oferir, tanmateix, a exercir aquestes funcions interinament fins al nomenament del seu successor.⁹ Entre els mesos de febrer i març següents va formar part del jurat qualificador de nou mestre¹⁰ i també col·laborà en les tasques de reparació i posada a punt de l'orgue de la catedral que aquell any estaven duent a terme els orgueners Bartomeu Triay i Josep Boscà.¹¹

Felip Parellada Mata havia rebut ordes majors, és a dir, havia estat ordenat sacerdot. El dia 1 de març d'aquell mateix any de 1682, va anar a Vilanova en qualitat de tutor de la seva germana Narcisa per les seves esposalles amb Josep Galtés, en aquell moment batlle de la vila. En els capítols matrimonials signats per aquell esdeveniment, s'esmenta que Felip Parellada és «Prevere i Mestre de Capella de la ciutat de Girona».¹²

Finalment, el 4 de juliol de 1682, Felip Parellada manifestà el seu desig de retirar-se al monestir de Sant Salvador de Breda, on ingressaria com a monjo benedictí, al mateix temps que demanava que es donés un vestit al seu germà Joan, escolà de cant de la seu de Girona, perquè pogués anar «a la seva pàtria», a estudiar.¹³ Joan Parellada Mata va tornar a Vilanova de Cubelles,¹⁴ on es féu càrrec de l'herència de la masia Parellada.

No hem pogut trobar constància de la data d'ingrés de Felip Parellada Mata al monestir de Sant Salvador de Breda. El monestir on sí que va ingressar va ser en el de Sant Esteve de Banyoles, en el qual hi ha constància documentada del monjo Felip Parellada, entre 1689 i 1692.¹⁵

Felip Parellada Mata va deixar temporalment la vida monàstica de Banyoles per fer d'organista i mestre de capella a la parròquia de Sant Antoni Abat de Vilanova, en substitució del vilanoví Jaume Solà Urgellès, que exercia aquestes funcions des del mes de juliol de 1665. Desconeixem els motius que van fer tornar Parellada a la seva vila natal. Podríem suposar uns motius d'amistat amb Jaume

7. APSA: «Llibre de desposoris», núm. 2, f. 121 i 144.

8. APSM: «Llibre de baptismes», núm. 2, f. 254.

9. Francesc SOLER, *Obres completes*, vol. III.1, estudi i transcripció a càrrec de Francesc Bonastre, Barcelona, Biblioteca de Catalunya, 1988.

10. Francesc SOLER, *Obres completes*, vol. III.1.

11. Montserrat MOLI FRIGOLA, «Bartomeu Triay, Josep Boscà i els orgues a Girona», *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins* (Girona), vol. XLVIII (2007) (separata).

12. Arxiu Comarcal del Garraf (ACG): «Ramon Martí, notari», sig. 128-AHM, f. 131.

13. Francesc SOLER, *Obres completes*, vol. III.1.

14. Nom que es donava a la localitat abans (i fins i tot després) de la unió definitiva amb la Geltrú.

15. Arxiu Municipal de Banyoles, informació facilitada per Josep Grabuleda Sitjà, arxiver.

Solà? Va ser cridat a Vilanova pel mateix Jaume Solà, ja malalt?¹⁶ Podria haver estat Felip Parellada Alegret el mestre de Jaume Solà? El fet és que el dia 1 de maig de 1695 es produí el relleu en els càrrecs d'organista i mestre de capella, càrrecs que assumí fra Felip Parellada Mata.¹⁷ Durant la seva estada a Vilanova va assistir com a prevere al bateig de dos nebots, en un registre dels quals consta que és «Monyo de St. Esteve de Banyolas».¹⁸ Va cobrar del clavari municipal les terces per les seves funcions fins al 30 d'abril de 1698,¹⁹ és a dir, que el seu exercici va durar tres anys justos. A partir del dia 1 de maig, el nou organista seria Jaume Martí Ballester.²⁰

El pare Felip Parellada va retornar al monestir de Sant Esteve de Banyoles on, entre 1699 i 1700, va ser cabiscol.²¹ El 1700 hi consta com a monjo sagristà, i entre 1701 i 1704 va ser monjo infermer. Sembla que va morir a Banyoles l'1 de juliol de 1704.²²

Com ja hem dit, el seu germà Joan havia retornat a la seva vila natal, on es va casar amb Teresa Carbonell Valtà. A més de ser el propietari de la masia Parellada, es va establir d'adroguer i també feia de cantor a la capella de Sant Antoni Abat de Vilanova. En la data del seu òbit, el 15 de juliol de 1737, havia vist morir els seus nou fills i dos dels tres néts. L'única néta que li quedava, filla de Felip Parellada Carbonell i hereva de la hisenda familiar, només el va sobreviure un any, i amb el decés de la mare d'aquesta, l'any 1766, els marmessors van vendre la finca. Després de passar per diverses mans, l'any 1790 la va adquirir el comerciant vilanoví Llorenç de Cabanyes i Fuster, el qual va fer enderrocar la masia i va fer construir la que avui és coneguda com a Masia Cabanyes.²³

16. Jaume Solà Urgellès va morir el 25 de juliol de 1695, poc després de l'arribada de Felip Parellada Mata a Vilanova.

17. ACG: «Llibre de Polissas de la Universitat de Vilanova de Cubelles y la Jultru», reg. 5211. Ordres de pagaments de data 18.09.1696, pòlissa núm. 44: «Lo Honor. Joseph Montserrat, Clavari, donara y pagara al Pre. Felip Parellada, organista de Vilanova, 80 ll, y ditas dirá son per quatre tersas de son salari cessat del dia primer de Maig de 1695 fins al Pr. de Setembre proppassat del salari li dona la pnt. Vila. Fara bon pagament de la Casa de la Vila.»

18. APSA: «Llibre de baptisme», núm. 3, f. 604, de data 08.09.1695.

19. ACG: «Llibre de polissas de la Universitat de Vilanova de Cubelles y la Jultru», reg. 5211, ordres de pagaments de data 27.05.1698, pòlissa núm. 97: «Honor. Sr. Lluhís Roig, Clavari donará y pagará al P.Fr. Philip Parellada, organista de Vilanova 20 ll, y ditas dirá son per la tersa cessá al Pr. de Maig del salari li dona la pnt. Universitat y farà bon pagament dit dia y any sobredit.»

20. Fill pòstum de l'organista Jaume Martí Gual, mort de pesta l'any 1653. Havia estat organista a la parròquia de Santa Maria de la Geltrú des de 1670.

21. Dignitat eclesiàstica que antigament tenia al seu càrrec la direcció del cant en el cor de les catedrals i col·legiats i també cantor que entona les antífones i els salms i dóna el to als altres cantors en el cor (*Diccionari català-valencià-balear*).

22. Arxiu Municipal de Banyoles, informació facilitada per Josep Grabuleda Sitjà, arxiver.

23. Oriol Pi de CABANYES, «L'arquitecte de la Masia en Cabanyes», *Quaderns de Patrimoni del Garraf* (Consell Comarcal del Garraf), núm. 14 (abril 2011), p. 18-19.